Protokół

16. posiedzenia, I. sesyi, V. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 11. Października 1883.

Początek o godzinie 12. minut 12.

Przewodniczący Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: posłowie Stanisław hr. Badeni, X. Władysław Sapieha, Jan hr. Stadnicki i Siengalewicz.

Obecnych posłów 131.

Ze strony Rządu: c. k. Namiestnik Jego Ekscelencya Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 14. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie poczyniono zarzutów, z 15. zaś posiedzenia został złożony w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. Dr. St. Badeni odczytuje spis petycyj wniesionych po d. 11. Października 1883. od Nr. 525 do 542, a przydzielonych następującym komisyom:

Drogowej Nr. 525 i 529;

Gospodarstwa krajowego Nr. 526 i 528;

Prawniczej Nr. 527;

Petycyjnej Nr. 530, 533, 537, 541 i 542;

Podatkowej Nr. 531;

Edukacyjnej Nr. 532 i 534;

Budżetowej Nr. 535, 536, 538, 539 i 540.

Sekretarz p. Dr. St. Badeni odczytuje wniosek p. Pławickiego w sprawie wyjednania wpływu dla Reprezentacyi krajowej przy sporach o granicę kraju.

Marszałek oświadcza, że wniosek jest należycie poparty i traktowany będzie regulaminowo.

Sekretarz p. Dr. St. Badeni odczytuje złożony do laski marszałkowskiej wniosek p. Lasockiego w sprawie noweli do §. 64. ustawy gminnej.

Marszałek oświadcza, że wniosek ten jako należycie poparty będzie traktowany regulaminowo.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zmianie regulaminu Banku krajowego.

Marszałek oświadcza, iż z powodu nieobecności sprawozdawcy p. Wereszczyńskiego sprawa ta wejdzie jako punkt ostatni posiedzenia dzisiejszego.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisyi administracyjnej o wniosku p. Romera w przedmiocie przedłużenia okresu wyborczego Reprezentacyj gminnych i powiatowych na lat sześć.

Sprawozdawca p. Romer odczytuje sprawozdanie i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące projekta do ustaw:

A.

Ustawa

z dnia .... dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, dotycząca przedłużenia okresu wyborczego Reprezentacyj gminnych na lat sześć.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

§§. 21. i 22. ustawy gminnej z dnia 12. Sierpnia 1866 r. Dz. u. kr. Nr. 19 w dotychczasowem brzmieniu zostają uchylone i mają brzmieć jak następuje:

Peryod wyborczy.

§. 21.

Członkowie Rady i ich zastępcy, tudzież członkowie Zwierzchności gminnej, obierani będą na lat sześć. Wszakże po upływie tego czasu pozostają oni w urzędzie aż do ukonstytuowania się Reprezentacyi gminnej. Ustępujący mogą być na nowo wybrani, jeżeli przeszkoda prawna nie zachodzi.

Wybory uzupełniające.

§. 22.

W razie opróżnienia w ciągu sześcioletniego peryodu posady naczelnika gminy, jego zastępcy, assesora, lub przysiężnego, winna Rada najpóźniej do dni 14 wybrać w jego miejsce innego na czas jeszcze pozostały.

W miejsce radnego ubywającego przed końcem peryodu, lub niemogącego czasowo brać udziału w czynnościach Rady, powoła Naczelnik gminy do Rady tego zastępcę, który największą ilość głosów otrzymał w tem samem kole wyborczem, w którem radny, mający być zastąpionym, wybrany został. W razie równości głosów rozstrzyga los.

Gdyby jednak tyle radnych brakowało, iżby liczba przez jedno koło wyborcze wybranych nawet przez powołanie z tegoż koła zastępców uzupełnioną być nie mogła, natenczas winno toż koło wyborcze przedsięwiąć niezwłocznie na podstawie ostatniej listy wyborczej wybór uzupełniający na dalszy ciąg peryodu wyborczego.

Art. II.

Powyższe postanowienia będą zastosowane przy nowych wyborach Rad gminnych, rozpisanych po wejściu w życie niniejszej ustawy.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

B.

Ustawa

z dnia .... dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem dotycząca przedłużenia okresu wyborczego Reprezentacyj powiatowych na lat sześć.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Paragraf 14. ustawy o Reprezentacyach powiatowych z dnia 12. Sierpnia 1866 Dz. u kraj. Nr. 21. w dotychczasowem brzmieniu zostaje uchylony i ma brzmieć jak następuje:

Peryod wyborczy.

§. 14.

Rada powiatowa wybiera się na lat sześć. Wyjąwszy przypadek przewidziany z §. 53. Rada sprawować winna swoje czynności aż do wstąpienia nowo obranej Rady.

Wydział powiatowy obierany będzie na cały peryod wyborczy Rady powiatowej i urzęduje aż do wstąpienia nowego Wydziału.

Art. II.

Powyższe postanowienia będą zastosowane przy nowych wyborach Rad powiatowych rozpisanych po wejściu w życie niniejszej ustawy.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W ogólnej rozprawie zabiera głos p. ks. Kopyciński i stawia wniosek przejścia do porządku dziennego nad wnioskiem komisyi administracyjnej.

Następnie przemawia przeciw wnioskowi komisyi p. ks. Sieczyński i przyłącza się do wniosku p. ks. Kopycińskiego, p. Fruchtmann przemawia przeciw wnioskowi komisyi i zapowiada poprawkę do §. 21.

P. Grocholski popiera wniosek komisyi administracyjnej.

Na wniosek p. Maxa Izba uchwala zamknięcie dyskusyi, poczem przemawiają jeszcze p. Antoniewicz i sprawozdawca.

Wniosek przejścia do porządku dziennego upadł.

Przystąpiono przeto do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta art. I. utawy A.

P. Fruchtmann przemawia i przedstawia wniosek następujący:

Sprawozdanie komisyi administracyjnej o wniosku posła Romera względem przedłużenia okresu wyborczego Reprezentacyi gminnych, zwraca się tejże komisyi z poleceniem: by §. 21 ust. gmin. zmieniła w ten sposób, aby skład Reprezentacyi gminnej co trzy lata w połowie był odnawiany.

Wniosek ten dostatecznie poparto. — Przemawiają jeszcze ks. Kopyciński i sprawozdawca, poczem Marszałek zarządza głosowanie nad wnioskiem p. Fruchtmana. — Wniosek upadł.

Izba uchwala Art. I. ustawy *A.*, a następnie w oddzielnem głosowaniu Artykuł II., III., wstęp i tytuł ustawy *A.* i Art. I., II. i III., wstęp i tytuł ustawy *B.*, a uchwaliwszy na wniosek p. Romera przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje ustawy *A.* i *B.* w trzeciem czytaniu.

P. Męciński wnosi zmianę porządku w tym kierunku, aby punkt 7. porządku dziennego wziąć natychmiast pod obradę.

Izba uchwala ten wniosek.

Następuje sprawozdanie komisyi prawniczej o wniosku posła Pilata względem zmiany §§. 5 i 6 krajowej ordynacyi wyborczej z dnia 26. Lutego 1861.

Sprawozdawca p. Fruchtman uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje wniosek komisji:

*

Ustawa

z dnia .... zmieniająca §§. 5 i 6 krajowej odynacyi wyborczej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

Art. I.

Postanowienia §§. 5 i 6 krajowej ordynacyi wyborczej z dnia 26. Lutego 1861 przestają obowiązywać w dotychczasowem brzmieniu i odtąd opiewać będą następnie:

§. 5.

Dla wyboru posłów z gmin wiejskich tworzy każdy z obecnych siedmdziesięciu czterech powiatów politycznych osobny okręg wyborczy.

§. 6.

Miejscem wyborczem dla każdego okręgu wyborczego gmin wiejskich jest siedziba politycznej władzy powiatowej.

Art. II.

Ustawa niniejsza zacznie obowiązywać przy pierwszych po jej ogłoszeniu następujących ogólnych wyborach posłów na Sejm krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W ogólnej rozprawie zabiera głos p. Rybicki i przemawia przeciw wnioskowi komisyi prawniczej i stawia następujący wniosek:

Wniosek komisyi prawniczej względem zmiany §§. 5. i 6. krajowej ordynacyi wyborczej z dnia 26. Lutego 1861 odsyła się do Wydziału krajowego do bliższego zbadania, i przedstawienia na najbliższej sesyi".

Przemawiają jeszcze p. Mieroszowski i p. Popiel, a po zamknięciu dyskusyi na wniosek p. Małeckiego, zabierają głos pp. Pilat, Męciński i sprawozdawca.

Po odrzuceniu wniosku p. Rybickieg,o Izba przystępuje do szczegółowej rozprawy nad ustawą.

Sprawozdawca czyta Art. I.

P. Grocholski wnosi zmianę stylizacyi §. 5. w Art. I. w tym kierunku, aby ten paragraf brzmiał:

„Dla wyboru posłów z gmin wiejskich tworzy każdy z obecnych okręgów dzisiejszych siedmdziesięciu czterech powiatów politycznych osobny okręg wyborczy".

Sprawozdawca oświadcza, że poprawkę tą przyjmuje.

Marszałek zarządza głosowanie nad Art. I. i oświadcza, że jest posłów 128, z tych 116 głosuje za wnioskiem komisyi prawniczej, a 14 przeciw. Artykuł I. przyjęty.

Izba uchwala dalej w oddzielnem głosowaniu Art. II. III., wstęp i tytuł ustawy, a uchwaliwszy na wniosek p. Fruchtmana przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje tę ustawę w trzeciem czytaniu 116ma głosami na 128 obecnych posłów.

Przyjęciem tej uchwały została załatwioną petycya do L. 460 gminy Krasnostaw, jakoteż petycya do L. 235 Wydziału Rady powiatowej w Kolbuszowie, i petycya do L. 149. Rady powiatowej w Nisku.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisyi szkolnej o petycyach do l. 5, 33, 34, 60, 61, 62, 100 do 105, 110 do 113, 264, 265, 266, 332 i 334, w przedmiocie polepszenia stanowiska zastępców nauczycieli szkół średnich.

Sprawozdawca poseł Zoll uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisyi:

„Wzywa się c. k. Rząd:

1. aby na przyszłość w kraju naszym tworzył posady etatowe nauczycielskie w szkołach średnich w korzystniejszym, niż dotychczas stosunku do ilości klas równorzędnych i do liczby uczniów;

2. aby zastępcom nauczycieli, którzy zdali egzamin, przyznał stanowisko i płacę urzędników rangi XI.

Niniejszą uchwałą zostają załatwione petycye, powyżej wyszczególnione“.

Izba uchwala ten wniosek bez dyskusyi.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisyi budżetowej o preliminarzu folwarku Dublańskiego na rok 1884.

Sprawozdawca poseł Abrahamowicz uwolniony od czytania wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić preliminarz wydatków i dochodów folwarku w Dublanach na rok 1884 jak następuje:

Rubr. I.	Wydatki na gospodarstwo.	Zwycz.	Nadzw.	Razem
Poz. 1.	Płace i zasługi wraz z wynagrodzeniem administratora	1.600 zł.	— zł.	
„ 2.	Najem robotnika	2.400 „	— „	
„ 3.	Dokupno i zmiana nasienia	300 „	— „	
„ 4.	„ nawozów dopełniających . . .	300 „	— „	
„ 5.	„ karmy, owsa, grysu i makuchów . .	1.600 „	— „	
„ 6.	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży . . .	250 „	— „	
„ 7.	Utrzymanie budynków	150 „	150 „	
„ 8.	Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni	300 „	120 „	
„ 9.	Utrzymanie rowów i dróg	50 „	— „	
„ 10.	Wywóz stawarki i regulacya stawów . . .	— „	300 „	
„ 11.	Melioracya łąk	— „	936 „	
„ 12.	Drenowanie pól	— „	879 „	
„ 13.	Zabezpieczenie od pożaru i zarazy . . .	400 „	— „	
„ 14.	Kuchnia folwarczna	150 „	— „	
„ 15.	Koszta kancelaryjne	25 „	— „	
„ 16.	Światło i smarowidło	60 „	— „	
„ 17.	Kultura lasu	50 „	— „	
„ 18.	Rogatki, posyłki i jazdy w interesach folwarku .	150 „	— „	
	Suma rubryki I. .	7.785 „	2.385 „	10.170 zł.

W rozprawie ogólnej zabiera głos p. Antoniewicz i stawia wniosek następujący:

„Wydział krajowy wpłynie na c. k. Towarzystwo gospodarcze, by pretensyę Towarzystwa kredytowego ziemskiego do folwaku Dublańskiego w rocznej kwocie 3.120 zł. 30 ct. przyjęło na siebie“.

Następnie przemawia p. Struszkiewicz.

Z powodu braku kompletu zamyka Marszałek posiedzenie o grodzinie $3^1/_2$, i naznacza następne na piątek 12. Października 1883 o godzinie 1., zawiadamiając Iizbę, iż Dyrekcya zakładu narodow. im. Ossolińskich zaprasza pp. posłów na doroczne posiedzenie dnia jutrzejszdgo, o godz. pół do 12 odbyć się mające — i czyta następujący

Porządek dzienny:

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału kraj. o zmianie Regulaminu Banku krajowego Sprawozdawca p. Wereszczyński.

2. Pierwsze czytanie wniosku p. Antoniewicza o zmianę ustawy drogowej.

3. Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisyi budżetowej o preliminarzu folwarku Dublańskiego na r. 1884. — Sprawozdawca poseł Abrahamowicz.

4. Sprawozdanie komisyi budżetowej o preliminarzu szkoły gospodarstwa lasowego we Kwowie. — Sprawozdawca poseł Scipio.

5. Sprawozdanie komisyi administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie wyłączenia przysiołka Angelówka ze związku gminy Ożydów. — Sprawozdawca p. Romer.

6. Sprawozdanie komisyi administracyjnej o wniosku p. Langiego względem zmiany §§. 52. i 102. ustawy gminnej. — Sprawozdawca p. Wasilewski.

7. Sprawozdanie komisyi gospodarstwa kraj. o przedłożeniu Wydziału krajowego, w przedmiocie powiększenia kredytu na bióro melioracyjne przy Wydziale krajowym. — Sprawozdawca poseł Struszkiewicz.

8. Sprawozdanie komisyi administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego, co do zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Wieliczce na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 35.000 zł. — Sprawozdawca poseł Mieroszowski.

9. Sprawozdanie komisyi petycyjnej nad petycyą gminy Długopole, o udzielenie subwencyi na dokończenie robót ochronnych na rzece Czarny Dunajec. — Sprawozdawca poseł Jędrzejowicz Stanisław.

Lwów dnia 11. Października 1883.

Marszałek krajowy:
Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze:
Siengalewicz w. r.
Władysław Sapieha w. r.

Spis petycyj

wniesionych po dzień 11. października 1883 r.

525. Adam ks. Sapieha, Mieczysław hr. Borkowski, Jerzy hr. Borkowski, Jakób br. Romaszkan i Seweryn br. Brunicki o poparcie ich usiłowań w sprawie budowy kolei od Wyżnicy na Zaleszczyki do Skały.

526. Ignacy Dyhdalewicz przez p. Adama Sapiehę w przedmiocie wynalazku swego o sposobie zapobieżenia zarazie na bydło i konie.

527. Wydział krajowy z petycyą Epifaniusza Jaremowicza o veniam studiorum.

528. Ropczycki Wydział powiatowy przez posła Langiego w sprawie produkcyi i sprzedaży soli bydlęcej.

529. Zaleszczycki Wydział powiatowy przez p. Chamca o interpretacyę §. 13 ust. drogowej.

530. Ten sam Wydział pow. przez p. Chamca o wyjednanie ulg w opłatach podatku gruntowego, z powodu nieurodzajów.

531. Gmina Lesienice przez p. Merunowicza, w sprawie uciążliwej manipulacyi przy opłacaniu podatków w kasach rządowych.

532. Gmina Jazłowiec przez p. Władysława Wolańskiego o zmianę §. 21. ustawy szkolnej.

533. Gmina Batycze przez p. Waygarta, o odpisanie zapomogi głodowej z r. 1847. już raz opłaconej, a teraz ponownie żądanej.

534. Józef Medwetzky, nauczyciel przez posła Bobczyńskiego o przyznanie dwóch dodatków pięcioletnich.

535. Andreaszek Jan przez posła Stanisława Stadnickiego o subwencyę na wyrób bilardów w kraju.

536. Komitet zakładu wychowawczego dla dziewcząt pp. Bazylianek przez p. Sieczyńskiego o zapomogę.

537. Kawczyński Stefan nauczyciel przez p. Romańczuka o zapomogę.

538. Bolechowska Eleonora przez p. Pławickiego o zapomogę.

539. Wincenta Marie przez p. Smolkę o zapomogę.

540. Baczyńska Marya przez p. Władysława Madejskiego o zapomogę.

541. Karpińska Joanna, była nauczycielka przez p. Edwarda Simona o pensyę i zapomogę.

542. Wydział ruskiej bursy w Brzeżanach przez p. Romana Potockiego z zapomogę.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.